

**БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА**

БНБ - 13817 / 31-01-2022

УТВЪРЖДАВАМ:

**НИНА СТОЯНОВА
ПОДУПРАВИТЕЛ,
РЪКОВОДЕЩ
УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“**

УКАЗАНИЯ

**ЗА РЕДА ЗА ВКЛЮЧВАНЕ, ПРАВИЛА ЗА РАБОТА И ЗА ИЗКЛЮЧВАНЕ НА
ОРГАНИТЕ ПО ЧЛ. 56, АЛ. 3 ОТ ЗАКОНА ЗА КРЕДИТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ОТ
ИНФОРМАЦИОННАТА СИСТЕМА НА ЦЕНТРАЛНИЯ КРЕДИТЕН РЕГИСТЪР**

София, 2022 г.

Раздел I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С настоящите „Указания за реда за включване, правила за работа и за изключване на органите по чл. 56, ал. 3 от Закона за кредитните институции от информационната система на Централния кредитен регистър“ (Указанията) се уреждат редът и начинът за включване/изключване на органи по чл. 56, ал. 3 от Закона за кредитните институции (ЗКИ) от информационната система на Централния кредитен регистър (ИС на ЦКР), както и за получаването на информация от регистъра от оправомощени от органите лица.

Чл. 2. Органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ (органите) и Българската народна банка (БНБ) осъществяват взаимодействието си при спазване на тяхната независимост в съответствие с правомощията им.

Раздел II

РЕД ЗА ВКЛЮЧВАНЕ И ИЗКЛЮЧВАНЕ ОТ ИС НА ЦКР

Чл. 3. (1) Съгласно чл. 6, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР органите подават писмено заявление до подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, за включване в ИС на ЦКР (*Приложение № 1*) към Указанията. Към заявлението се прилагат следните документи:

1. Регистрационен формуляр за включване в ИС на ЦКР, съгласно чл. 6, ал. 4, т. 1 от Наредба № 22 за ЦКР (*Приложение № 2*) към Указанията;
2. Уведомление за техническа и софтуерна готовност за включване в ИС на ЦКР, съгласно чл. 6, ал. 4, т. 3 от Наредба № 22 за ЦКР (*Приложение № 3*) към Указанията;
3. Вътрешни правила, в съответствие с чл. 56, ал. 13 от ЗКИ и с чл. 6, ал. 4, т. 2 от Наредба № 22 за ЦКР.

(2) Структурата на Вътрешните правила следва да бъде:

1. „*Уводна част – общи положения*“ – цел на правилата и кратко описание на функциите на органа, който ще изисква достъп до информацията в регистъра.
2. „*Правила за администриране на системата*“ – ред за определяне/оправомощаване на служители (администратори и потребители) от органа с право на достъп до ИС на ЦКР по реда на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ. Регламентиране на тяхната регистрация в регистъра, както и на техните права и задължения за достъп и работа със системата.
3. „*Ред и процедури за получаване на информация от ИС на ЦКР*“ – регламентиране на реда за получаване на информация от регистъра, в това число правата и задълженията на оправомощените лица във връзка с изпълнение на служебните им задължения, по повод на конкретни проверки. Контролът върху потребителите се осъществява с вътрешна процедура,

която да гарантира регламентиран достъп до системата и основанието за извършените проверки за кредитна задлъжнялост, в това число:

а) правата и задълженията на лицата, които получават и ползват информация от ЦКР, във връзка с опазване на банковата, професионалната и търговската тайна, съгласно чл. 19, ал. 4 от Наредба № 22 за ЦКР, които да бъдат обвързани с подписване на декларация. Образецът на декларацията следва да бъде неразделна част от вътрешните правила на органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ;

б) ред за създаването, воденето и поддържането на специален регистър от органа, съгласно чл. 56, ал. 14 от ЗКИ и чл. 19а, ал. 2 от Наредба № 22 за ЦКР, в който да се регистрират данните за извършваните проверки в ЦКР. Специалният регистър следва да съдържа данни за номер и дата на служебен документ или преписка, удостоверяващ основанието за извършване на проверка в ЦКР, дата на извършената проверка в ЦКР, идентификационни данни, които идентифицират лицето, за което се прави проверка в ЦКР, служебно основание, персонална идентификация на лицето разпоредило/отправило запитването, потребителско име на лицето извършило проверката в ЦКР. В случаите, при които служебните документи нямат деловоден номер, организацията на извършваните проверки и посочването на номер на документ е необходимо да се основават на създаден вътрешен ред;

в) служебното основание, въз основа на което е извършена справка следва да бъде в съответствие с Номенклатура „*Основания за извършване на справки от органи по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ в информационната система на Централния кредитен регистър*“ (Приложение № 5) към Указанията. Всеки орган може да допълва водения от него специален регистър с други данни и информация за осъществяване на по-ефективен контрол на оправомощените лица с право на достъп до системата;

г) воденето на специалния регистър се основава на създадения вътрешен ред в органа и информацията в него е необходимо да съответства на въведените в ИС на ЦКР данни за конкретна проверка, като записите в него се съхраняват пет години от датата на направената проверка.

4. „*Мерки за съхранение, защита и контрол във връзка с получаването и ползването на информация от ИС на ЦКР*“, в това число:

а) описание на мерки (технически, физически и организационни) при използване, съхранение и защита на информацията, относно нейната поверителност, в т.ч. мерки за мрежова и информационна сигурност, съгласно Наредба от 26.07.2019 г. за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност;

б) описание на процедура за ефективен контрол върху оправомощените лица с право на достъп до данни в ЦКР и за въвеждане на вътрешна организация за спазване на изискванията на чл. 56, ал. 12-14 от ЗКИ. Процедурата е необходимо да гарантира регламентиран достъп до ЦКР и основанието за извършените проверки за кредитна задлъжнялост;

в) вътрешен ред за установяване и сигнализиране на рисковете при нерегламентирано получаване и ползване на информацията от ЦКР, в т.ч. определяне нива на отговорности и уведомяване на БНБ без ненужно забавяне;

г) посочване на длъжност/и на лице/а за осъществяване на контрол по изпълнението на въведените от органа мерки и процедури за съхранение, защита и контрол върху получаването и ползването на информация от ИС на ЦКР.

5. *„Мерки за защита на лични данни“* – в съответствие с изискванията от *Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна Директива 95/46/ЕО*, органите, администратори на лични данни, прилагат подходящи технически и организационни мерки за гарантиране на сигурността на обработваните лични данни, в т.ч. по отношение на лицата с право на достъп до системата на ЦКР, чиито дейности са свързани с обработване на лични данни.

При установяване на нерегламентирано получаване и ползване на информация от ИС на ЦКР, всеки орган е длъжен да уведоми Българската народна банка, дирекция „Регистри“ при управление „Банково“ без ненужно забавяне.

6. *„Заключителни разпоредби“* – регламентиране на изисквания в съответствие с чл. 7, ал. 3 и чл. 25, ал. 3 на Наредба № 22 за ЦКР, посочване на документ (например протокол, заповед, решение и др.), с който правилата са приети. Посоченият документ е неразделна част от правилата.

(3) Документите по ал. 1 се подписват от лицата, които управляват и представляват органите или от упълномощени от тях лица и се подпечатват, като се предоставят в деловодството на Българската народна банка или чрез доставчик на пощенски услуги на адрес: Българска народна банка, София 1000, пл. "Княз Александър I" № 1, до подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

(4) Ако заявителят не предостави всички документи по ал. 1 или предоставените документи съдържат непълна, противоречива или невярна информация, БНБ писмено уведомява заявителя за това, като изпраща писмо, съдържащо указания за отстраняване на несъответствията. В този случай заявителят подава документи, съобразени с препоръките на БНБ.

(5) Включването и изключването от ИС на ЦКР се извършва със заповед на подуправителя, ръководещ управление „Банково“, с определена в нея дата. Оригиналът на заповедта се изпраща от БНБ с придружително писмо до органа.

(6) Съгласно чл. 7, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР, за всяка промяна в информацията и документите, настъпила след включване в ИС на ЦКР, в т.ч. при заличаване на правния субект или прекратяване на дейност, всеки орган е длъжен да уведоми писмено БНБ в 15-дневен срок, като прилага и заверени копия на документите, удостоверяващи промяната. Уведомлението следва да бъде адресирано до подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

(7) В процеса на производство по издаване на административен акт, при извършване на заличаване на правния субект или прекратяване на дейност по реда на чл. 8, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР, администратор от БНБ, съгласно ал. 6, може да преустанови достъпа до услугите на всички потребители (администратори и потребители), оправомощени от органа, до издаване на заповед по чл. 3, ал. 5 от настоящите Указания.

Раздел III

РЕД ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ОТ ИС НА ЦКР

Чл. 4. Централният кредитен регистър предоставя информация за кредитната задлъжнялост на физически и юридически лица на органите във формата на регламентирани справки на хартиен носител или по електронен път.

Чл. 5. (1) Достъпът на органите до ИС на ЦКР се осъществява от две категории служители: администратори и потребители, чрез квалифицирано удостоверение за квалифициран електронен подпис (КУКЕП), издадено от регистриран доставчик на удостоверителни услуги по реда на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги и криптографски транспортен протокол TLS версия 1.2 между потребителя и WEB – интерфейса на БНБ. КУКЕП следва да съдържа единен граждански номер (ЕГН) на съответния служител, оправомощен от органа по реда на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ. Само титулярят на КУКЕП, съдържащ ЕГН има право на достъп до ИС на ЦКР като потребител на регистъра с този идентификатор.

(2) Администраторите могат да имат права и на потребители за получаване на справка за кредитна задлъжнялост.

Чл. 6. (1) Органите оправомощават служители с права на „Администратор“, които се регистрират в ИС на ЦКР от администратор на БНБ, въз основа на предоставен в БНБ „Регистрационен формуляр за включване в информационната система на Централния кредитен регистър“ (Приложение № 2) към Указанията.

(2) Регистрираните администратори получават на електронните си адреси потребителски имена и пароли за достъп до ИС на ЦКР от администратор на БНБ. След първоначалния успешен вход в системата всеки администратор е необходимо да смени паролата си за достъп.

(3) Администраторите регистрират/деактивират и администрират достъпа на оправомощени от органите служители с права на „Потребител“, в т.ч. и на служители от териториалните структурни звена на органите.

(4) Регистрираните от администраторите потребители имат право да получават по електронен път информация от ИС на ЦКР във формата на регламентирана справка за кредитна задлъжнялост, въз основа на попълнена заявка - екранна форма.

(5) Администраторите имат права да проверяват действията на оправомощените от органите потребители чрез разработена за целта справка в ИС на ЦКР.

(6) При промяна/деактивиране на администратор, органът подава до БНБ „Регистрационен формуляр при промяна на администратори в ИС на ЦКР“ (Приложение № 4) към Указанията.

(7) При деактивиране на потребител от администратор, независимо от причините, органите уведомяват в седемдневен срок писмено дирекция „Регистри“ при управление „Банково“ на БНБ.

(8) Веднъж годишно, БНБ може да изисква от органите „Списък на активните потребители в WEB - приложението за удостоверения от ЦКР“ (Приложение № 6) към Указанията. При установяване на несъответствие в съдържанието на списъка и справката от системата на регистъра, администраторът на приложението от БНБ може да преустанови достъпа на потребители, които не са вписани в списъка (Приложение № 6).

Чл. 7. Администраторите, потребителите и служителите на органите, които получават и имат достъп до информацията от ЦКР, в рамките на възложените им правомощия, са длъжни да запазват конфиденциалността на информацията, до която имат достъп и да не я разпространяват и разкриват на трети лица. Те отговарят за своите действия при използване на информацията и информационните системи на органите и на БНБ.

Чл. 8. (1) Оправомощените потребители от органите получават по електронен път информация от ИС на ЦКР, след разработване на необходимите функционалности в информационните системи на съответните органи и на БНБ за отправяне на заявки за получаване на информация във формата по чл. 6, ал. 4 от Указанията.

(2) До реализирането на технологичното обезпечаване по ал. 1 от органите, информация от регистъра може да се предоставя от БНБ чрез справка на хартиен носител на органите, въз

основа на постъпило от тях писмено искане, което се подава в деловодството на БНБ или по пощата на адрес: Българска народна банка, дирекция „Регистри“ при управление „Банково“, гр. София - 1000.

(3) Регламентирани справки за кредитна задължияност се генерират от ИС на ЦКР, въз основа на информацията, която се съдържа в системата на регистъра, към момента на обработването на заявките по електронен път и на исканията за справка на хартиен носител.

Чл. 9. (1) За справки от ИС на ЦКР, органите заплащат такси, съгласно чл. 28 от Наредба № 22 за ЦКР.

(2) Дължимите такси по ал. 1 са за сметка на държавния бюджет и се изплащат на тримесечие от централния бюджет, въз основа на сключен договор между Министерството на финансите и Българската народна банка, съгласно чл. 56, ал. 7 от ЗКИ.

Раздел IV

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. „Указанията за реда за включване, правила за работа и за изключване на органи по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ от информационната система на Централния кредитен регистър“ се допълват, изменят и утвърждават от подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

§ 2. Настоящите Указания са издадени на основание чл. 9, ал. 2 и § 6 от преходните и заключителните разпоредби на Наредба № 22 от 16 юли 2009 г. на БНБ за Централния кредитен регистър и отменят „Указания за реда за включване, правила за работа и за изключване на органи по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ от информационната система на Централния кредитен регистър“ с вх. № БНБ - 61379/04.06.2019 г., утвърдени от подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

§ 3. Неразделна част от настоящите указания са следните приложения:

1. „Заявление за включване в информационната система на Централния кредитен регистър“ (*Приложение № 1*);
2. „Регистрационен формуляр за включване в информационната система на Централния кредитен регистър“ (*Приложение № 2*);
3. „Уведомление за техническа и софтуерна готовност за включване в информационната система на Централния кредитен регистър“ (*Приложение № 3*);
4. „Регистрационен формуляр при промяна на администратори в информационната система на Централния кредитен регистър“ (*Приложение № 4*);
5. Номенклатура „Основания за извършване на справки от органи по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ в информационната система на Централния кредитен регистър“ (*Приложение № 5*);
6. Списък на активните потребители в WEB - приложението за удостоверения от ЦКР (*Приложение № 6*).